

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címezendő.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Van-e befolyása gyümölcsfaink alanyainak a reájok oltott gyümölcsfák tartósságára és termésére nézve? Brassai József. — Lukácsi ur „kolozsvári napjai”. Szabó Sámuel. — A növény termelés az orsz. gazd. egyesület enquete tárgyalásain. Sz. J. — Kodolányi gazd. zsebnaptára. — Értesítés a ragályos betegségekről. — Egyvélég: Tenyészmарha szállítása. Képek kisorso-lása. Előfizetés. Dohánybeváltás. Gabonaszállítmányok díjmérséklése. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Van-e befolyása a gyümölcsfaink alanyai-nak a reájok oltott gyümölcsfák tartóssá-gára és termésére nézve?*)

Ezen fontos kérdést minden oldalról megvitadni, nézetem szerint minden gyümölcsészettel foglalkozó gazda kötelességének tartom. Ezen vizsgálódásra nekünk az idei elmúlt kemény tél bő anyagot nyújt s parancsolólag is int, mit tegyünk jövőre a fa-gyáši szerencsétlenségek lehető meggátlására. Az első kérdés megfajtásához még az is tartoznék megállapítani, hogy gyü-mölcsfaink közül, melyek állják ki jobban ugy a szárazságot, mint a rendkívüli hidegeket?

Mihelyest ugyanis az idő bekövetkezett, a midőn kárunkat tisztán láthatjuk, el ne mulassza senki észrevételeit közzétenni, hogy így mindnyájan okulhassunk!

A főtanuság mit a kemény tél pusztításaiból kivonhatunk szerintem az, hogy figyeljünk ezután jobban, mint eddig arra, hogy gyümölcsfaink alanyait helyesen megválasszuk, mert ez által is gyü-mölcsfaink pusztulásának egyik főoka ellesz háritva! Ezt legfőképen a csontárokra nézve tudunk na-gyon fontos dolog, mert ha csontárgyümölcsseinket akár miféle torha fáju alanyokra oltjuk, akkor ne csodálkozzunk, ha azok nálunk nagyon rövid életűek lesznek és hamar elpusztulnak, ha ugy a meleg nyár, mint a kissé hidegebb tél halálukat okoz-

*) Elhunyt veterán gyümölcsészünknek utolsó cikke, melyet még nyáron rendelkezésünkre bocsátott. Szork.

za. Csontáraink általánosan kényesebb természetűek, mint a lágy magvuak, azért ezek kiválóan csakis jó egészséges, szívós életű alanyokat kívánnak, így pl. cseresznyéinket és nemes meggyféléinket ne oltuk vagy szemezzük akármilyen sovány-fāju erdei vadoncokba vagy apró fekete madár-cseresznye csemetékbe bé, hanem csakis nemes cseresznye magvakból kelt szép és egészséges cseresznye-alanyokba. Ezen fák ha megnőnek, az oltásokon alól nem maradnak vé-konyabbak, nem törnek könnyen le, tartósabbak s a gyümölcse nagyobbak, jobbak, izletesebbek, mint a fekete aprófélé meg-gyekre oltottak-é. A kajszinokat, ha azt akarjuk, hogy azok hosszas életűek legyenek és azoknak a téli hideg egykönnyen meg ne ártson, azokra különös gondot kell fordítanunk és minél szívósabb életű, kemény tartós fáju alanyokat kell választanunk, legcélszerűbbnek tapasztaltam ezek részére alanyfáknak az Abricot noirt (fekete sziberiai kajszint) akár a cseresznyeszáru szilvát (Kirschpflaume) Marobini szilvát vagy a nemes Abricotból keltett magoncot, akár a Mirabolánt választani, mivel ezek mind kemény természetűek és a fagyoknak legjobban ellentállan-nak, de ha mindezekkel nem rendelkezünk, akkor oltuk kajszin-jainkat legalább kövér vagy husos szilvába; ilyen alanyokban eléggé bővelkedünk. Ha a nyári barackot a már fel-sorolt alanyok valamelyikébe oltottuk, 2 éves korában jó me-leg, védett helyre, laza s nem nehéz, sem vizenyős földbe ül-tetjük, kellőleg ápoljuk és főként ha azokat ősszel elég korán el is altatjuk, akkor ne féltsük többé, hogy azok oly hamar mint eddig történt, pusztulnak vagy elfagynak!..

Az elaltatás ekkép történik: Őszel, midőn kertjeink földje már egy kissé megfagyott, de a hó még nem lepte nagyon el, lelevelezzük kajszinjainkat, hogy a fa nedvei ne menjenek többé az ágvégekbe fel, hanem szálljanak le a vas-tagabb fába s annak gyökereibe, a fák alatt pedig, annyira a mennyire az ágak végei felül elnyulnak, hintsük bőven széna, szalma vagy egyéb gazzal bé s ezt a tavasszal csak akkor tá-

voltsuk el, midőn már az utófagyoktól többé nem tarthatunk! Így tegyük szemzett őszi barackainkkal is, így megmenhethetjük mindkét barackfélünket az elpusztulástól és elfagyástól. Őszi barackainkat — ha csak lehet — ne szemezzük más alanyokba, mint az Abricot noir, a Mirabolán, cseresznye, szilva és szüke esetében a magról keltett mandula csemetébe, de mindezen elővigyázat megtétele mellett is — hosszas tapasztalat után — azt tanácsolom minden őszibarack kedvelőnek: hogy ne bibelődjenek igen sokat az őszi barack szemzés általi szaporításával, mint inkább annak biztosabb és jobb magonczozásával! Montreuilben a világhírű őszibarack tenyésztésében is többet magonczoznak mint szemeznek, de nem sajnálják a legszebb és legjobb őszibarackot a fogyasztásból elvonni s tökéletesen ért korában jól elkészített laza meleg talajban kikeltetés végett a husával együtt a földbe tenni. Ha a magról keltett őszi barackfáink néha sanyaru telek által szenvednének is, visszavágás által kiujjithatók s néha még több éven át termésben tarthatók.

A mi a szilvákat illeti ezek már kevésbé érzékenyek, úgy a hideg, mint a meleg iránt, de ha azt akarjuk hogy ezek is egészségesek és tartósak legyenek, akkor ezeket is tartós alanyokba oltjuk, erre legcélszerűbb a kövér vagy húsos szilva és a korai nem magvaváló kozborszilva alany; de a kövér szilvára oltottak gyümölcsei édesebbek, nagyobbak és nedvűsabbak szoktak lenni, mint a kozborszilvákra oltott-é.

A házi vagy besztezerzei szilva csemetéket alanyok felhasználni szinte kár, mivel ez már magában is elég jó és hasznos gyümölcs. A nemes szilvák alanyai is legyenek magról keltettek és nem gyökérjvések. A mi lágymagvu gyümölcsöket, — az almákat és körtéket illeti — azt ajánlom minden kertbarátnak, hogy ne nemesítsen nagyban mások — főként a külföldiek által — nagyon dicsért gyümölcsfajokat, mielőtt azokat fajfákon maga ki nem próbálta s meg nem győződött arról, hogy azok nálunk is célszerűek, tartósak és elég termékenyek, így a nálunk már meglevőket is vizsgáljuk meg, hogy melyek állják jobban ki a mi változékony éghajlatunk alatt az idő viszonyosságait és csak is azokat szaporítsuk, a melyek hozzánk valóak.

Az alanyokra nézve, almák és körtvéknél egyaránt azt tapasztaltam, hogy ezeknél is sokkal jobb magról keltett egészséges csemetébe oltani, mint az erdei vadonczok avagy gyökérjvésekre, mert a magról kelt csemetéinkre oltott fák hamarabb teremnek; szebb, jobb, izletesebb és nedvűsabb gyümölcsöket hoznak, bővebben is teremnek s e mellett egészségesebb fákat is nyerünk, az erdei vadonczokra oltott fák pedig, mivel ezeknek tömött sejtjei, a reájuk oltott nemes, puhább galnyakéval nem egyeznek soha egészen, többnyire nyomorék és beteges fákat nevelnek, a melyek később hozzák kisebb, fanyar gyümölcsöket és gyévebben is teremnek, a gyökérjvések csemetéiben az a rossz, hogy ilyen fáink, ha meg is

nőnek és néha jól teremnek is, de rendszeren a gyökerekről kszoktak hajtani s ez okból — mivel ez által sok erejüket veszítik — csak beteges fáink maradnak, melyeken minden évben kell nyirbálnunk!

A birsre oltott körtéfáink elég szépen diszlenek, korán és sokat teremnek, de igen sok fajnál a gyümölcsön egy kis fanyarság érzik. A birsre oltott almafák nem diszlenek oly szépen s hamarabb is pusztulnak. A galagonyára való oltás csak idővesztegetés, előttünk csak játék, nem érdemi a vele való bibelődést, ezen gyenge alany nem engedi nagy fát fejteni ki, de még életre való redély fát sem.

Végül elmondom még, hogy milyen befolyását láttam én gyakorolni az alanyok reája oltott gyümölcsfára. Az 1830-ki évben, volt nekem egy már termésre fordult 15 éves kis Api-almafám, a melyre én Pönyik almát és Nemes masánczkít oltottam; az erőteljes alanyon már a 3-ik évben két nevezett oltásaim gyümölcsökkel rakva voltak, ámbár mindkét gyümölcsfaj mint későn termő ismeretesek, a két oltásaim 2 éven át bőtermésűek voltak, a 3-ik évben szüneteltek, de a 4-ikbe újra bőven termettek, az 5-ik évben tavasszal eladtam azon kertemet, a melyben ezen almafaj volt és e szerint nem szemlélhettem tovább terméseit. Mivel azután nem volt több Api-almafám, a melyen több kísérletet tehettem volna, megszűnt e fajalmávali vizsgálódásom, de ajánlom másoknak is ezen rövid eredményt további vizsgálat végett. Nekem ezen tapasztalat elégségesnek látszott arra, miszerint elhagyjam azt, hogy talán már bőven termő természetű gyümölcsfa alanyok is, az ök egyéni természetüket a reájuk oltott gyümölcsfajokra átvenni képesek. Ezen tapasztalás megérdemelné a további vizsgálódás fáradságát.

A fennirtakból kitűnik, hogy mit tegyünk, hogy gyümölcstermelésünknel ne szenvedjünk annyi kárt, de ha mégis akarunk olyanakból, melyek kissé kényesebb természetűek, nálunk honosítást megkísérteni, válasszunk azok alá legalább minél erősebb és szívósabb életű alanyokat; ápoljuk őket kellőleg, mert csak így érhetünk örömet és tán hasznot is utánnok!

Brassai József.

Lukácsi ur „kolozsvári napjai“.

Az „Erdélyi Gazda“ t. olvasói annyit tudnak megelőző számainkból, hogy Lukácsi Sándor urhoz közelebbi gyümölcskiállításunk alkalmával szerencsénk volt itt Kolozsvárt; részt vett a megnyitáson; ott indítványt tett egy értekezlet tartására, mely okt. 29-én meg is tartatott Lukácsi ur részvételével.*)

Most látjuk a „Nép Kertészé“-nek november 5-én megjelent 20-ik számából, részletesen elbeszélve: minő reményekkel jött Lukácsi ur hozzánk s mekkora csalódással távozott, mert nem talált itt köztünk „vele rokonszenvező ügyfelekre.“

Ha L. ur cikke az Erd. G.-ban jelent volna meg: feloldozva érezhetnők magunkat a vele-való foglalkozástól. Olvasóink ismervén a tényeket, itéletet tudnának mondani: mennyire alaposak L. ur. vádjai, mellyel minket megtisztelt. Így azon-

*) Lásd az „Erdélyi Gazda“ 44-ik számában.

ban tartozunk az erdélyi közönségnek s az ország kertészeti ügyének azzal, hogy fontolóra vegyük L. ur megrovásait; ha igazak: okuljunk belőlök s fordítsuk hasznunkra; ha nem igazak, — legalább megismerjük: honnan fú a szél!

Álljon itt bevezetésül egy pár szemelvény Lukácsi ur „kolozsvári napjai“-ból.

„Kár, hogy a kiállításnak nyilvánosságra hozatalánál az illetők nagyon is szerénykedtek, mert a tárlathoz legközelebbi boltokban, kereskedésekben nyilvános helyiségekben mit sem tudtak a kiállításról, midőn az már harmadnap előtt megnyitva volt“. — Ezt írja, szó szerint, Lukácsi ur.

Minden Kolozsvárt lakó ember, ki a betűt ismeri s olykor hirlapokat is olvas, tudja, hogy hetekkel azelőtt megkezdve, lapjaink igen gyakran foglalkoztak a kiállítás előkészületeivel; a megnyitás részleteit bőven leírták; hasábokra terjedő hosszú leírásokat közöltek, éppen azon napokban, melyekről L. ur írja, hogy a nyilvános helyiségekben, — hol hirlapok feles számmal fekszenek, — mit sem tudtak a kiállításról (!).

A rendező bizottság jelentéséből e tárgyra vonatkozó néhány adatot jegyzek ide:

„A kiállítás programja szeptember 14-én megjelent ugyan az „Erdélyi Gazda“-ban, mint helyi napi lapjainkban, ugyan akkor megküldetett még vagy 60 szak- és politikai lapnak; valamennyi gazdasági egyletnek; az erdélyrészi főispánok és tanfelügyelőknek és mintegy 600 magánosnak. Ezen kívül sok kiválóbb termelő és buzgó hazafi külön levélben is felkérte a kiállítás ügyének előmozdítására; ezeknek száma a 70-et meghaladja. — A tárlat megnyitását és meglátogathatóságát óriási falragaszok hirdették, melyek az egy heti tartam alatt négy-szer lettek megújítva“ . . .

Mindezekből kitetszik, hogy minden civilizált névre igényt tartó ember tudhatott, ha akart, a kiállításról. Ha valaki szemét akarattal behunyta és fülét bedugta, — arról senki sem tehet; az „illető szerénykedők“ legkevésbé.

Vagy talán azt várta volna L. ur, hogy hosszú dárda tejére tűzött „tehén“ almával, cigány zene mellett járja be a rendező bizottság az utcákat, piros almát és virág-csokrokat szórva a „nép“ közé s ekként toborzzon látogató közönséget?!

Ezeket tudva, kellő értékre száll L. urnak azon megjegyzése is, hogy „a zöldség és kerti eszközök kiállítása meglehetősen gyenge volt (addig tökéletesen igaz); mi a kellő mérvű hirdetés elmulasztásának tulajdonítható, a mint nyilatkoztak is a látogatók, hogy tudva idején a kiállításról, a legremekebb termékekkel tölthették volna meg a termeket“ . . .

— A rendező bizottság, melynek a megnyitáskor szószólója voltam, megvárhatta tőlem, hogy igazolására, e lapok hasábjain ennyi tért igénybe vegyek.

Jövő cikkemben már egyenesen „a tárgyra“ térhetünk.

Szabó Sámuel.

A növénytermelés az orsz. gazd. egyesület enquete-tárgyalásain.

A mezőgazdaságot sújtó számtalan bajok, e fontos ág

jövője iránt a gazda közönség gondolkodó tömegét csaknem kétségbe ejtették. Belátták, hogy több rendbeli javításokra van multhatlan szükség s méltán; mert ha elismerjük azt, hogy a magyar állam fennállhatása s létezésének alapját még sok ideig mezőgazdasága képezi: akkor méltó, hogy az egyesek és a nemzet összesége által ez ág felkaroltassék s minden tényező, legyen ez szellemi, vagy anyagi, működésbe legyen téve annak felvirágoztatására. Eltekintve a szaklapok s szűkebb körű számtalan értekezések és megbeszélésektől, két nagyobb academicus tárgyalás vonta magára a figyelmet s kellett élénk részvétet a gazda-közönség soraiban is. Ezek között első volt a székesfehérvári gazda-congressus, melynek tárgyalásai alapján jött létre a képviselőházhoz is benyújtott emlékirat. A második az országos gazd. egyesület kebelében tartott enquete-tárgyalások, gazdasági bajaink kipuhatólása és orvoslása érdekében.

Megjegyezni óhajtom, hogy e fontos kérdésre nézve a vélemény a gazda-közönség körében úgy, mint a székesfehérvári congressuson is két irányban nyilvánult. Mig egyik irány azon nézetnek adott kifejezést, hogy tulnyomó gabona termelésünkkel okvetlen szakítanunk kell, a mennyiben a mind nagyobb mérveket öltő amerikai és orosz gabonával a világ-piaczokon többé haszonnal versenyezni már képesek nem vagyunk, előtérbe kell helyeznünk az állattenyésztést, karöltve a takarmány és ipar növények termelésével. Sőt ennél is tovább menve kimondta, hogy oly rendszer változtatásra van szükségünk, mely mellett a föld területének 50%-a takarmány termesztésre fordítassék. A második irány a mellett emel szót, hogy csakis gabona productionk által vagyunk képesek a megfelelő jövedelmet elérni, a versenytől nincs miért tartanunk, de egyszersmind kívánja, hogy a termelés rationalisabb alapra fektetessék s a föld kiszarolása és a termések csökkenése ellen figyelemre méltassanak a növény-életteni szempontok. Az állattenyésztést előtérbe tolni nem óhajtja, mivel annak fejletlen volta miatt a versenyre éppen nem számíthatunk s Amerika már e téren is rövid idő alatt versenytársunk gyanánt fog fellépni; sőt kedvező gabona-árak esetén gazdáink önkényt felhagyva a lassan jövedelmező állattenyésztéssel, visszatérnének a gabonatermeléshez.

E nézeteket kifejezve találjuk az enquete-tárgyalások eredményeiben is. Azonban kísérsük meg, a mennyire a szűk keret határában belől lehetséges, a tárgyalások eredményeit összegezni.

A buzatermelés mai állapota, a buzatermelő gazdák helyzete, a termések csökkenése, a nem kielegitő átlag jövedelem s az előállítási költségekre nézve a feleletek a következőkben vonhatók össze.

A válság nem most és nem is közvetlenül lépett fel, alapja annak a multban gyökerezik, a melyből a jelen súlyos helyzet fokozatosan fejlődött. Az 1848-iki eseményekkel az ország mezőgazdászata is alapjában rendült meg.

A jobbagység eltörlésével a gazda-közönség birtoka egyszerre meg lett fosztva az ígás és kézimunka-erőtől, hitel egyáltalán nem volt felszerelhető. A nem nagy s a mellett még későn jött urbéri kárpótlás azt lehet mondani semmit sem se-

gitett. A megváltozott viszonyokhoz szokni igen kevesen tudtak, vagy merőben hiányzott a most már szükségessé vált erély és szakértelem. Még gondolatnak is rettentő volt a nagy birtokból egy résznek eladása, hogy ennek árával a megmaradottat felszerelni lehessen. Támadtak az új bérlők, a kiknek a keze alatt a rombolás, zsarolás tünetei hamar kezdtek elszomorítólag mutatkozni.

A földesuri kiváltságok megszünve, az állam és társadalom iránti tartozások fokozott mérvben emelkedtek s nyomták egyaránt vállait a nagy- közép- és kis birtokosnak.

S míg az új aera beköszöntésével a terhek az anyagi erőt meghaladó mérvben lettek emelve, addig a kezdet nehézségeivel küzdő földbirtok fokozatosan nem fejlődhetett oda, hogy a terhek elviselhetőkké váltak volna. Az adónemek nőttek, szaporodtak, de az adózó képesség emelésére gond egyáltalában nem fordított.

Ily körülmények közt a földmivelő osztály szorítatva oly gazdálkodási módhoz fordult, a mely által szükségleteit a legkönnyebben fedezhette; — legelőjét feltörte, erdőjét kiirtotta s termelt folyton buzát, a mely még valamicske jövedelmet biztosított számára.

A tulságos buzatermelésre kényszerítő okok közt első helyen azok szerepelnek, a melyek elhárítása a gazdálkodók körén kívül esett. Ezek között fontosabbak a tőkehiány, az adózási rendszer rosszasága, zsarolás, zaklatás s az adó összegének nem a valóság, hanem képzelt theoreticus jövedelmek utáni megállapítása s azon elv szerinti kirovása: „a szükségletek nagyságához mérni a kivetendő adókat, akár bírjuk azt, akár nem“, holott, oly adózási rendszerre lett volna szükség, a mely az állam legfőbb érdekét nem a polgárok elpusztításában, hanem vagyonosodásában keresi.“ Megfelelő vám és kereskedelmi politika, olcsó és gyors igazság-szolgáltatás s a birtok tulajdon megvédése. Ezek azon előzmények, melyek virágzó és helyes alapokon nyugvó rendszerrel bíró földmivelést feltételeznek. Ezen feltételekkel a magyar gazda-közönség sohasem birt s nagy mérvben ez az oka, hogy buzatermelő gazdáink mai helyzete oly elszomorító képet tár előnkbe.

A földből nyert jövedelem csekély, nem elég arra, hogy kétes aggasztó helyzetén a gazda-közönség segíthessen. Új beruházások és helyes arányok behozatalára megfelelő tőkéje nem lévén, átmenetet nem tehet. Kölcsön-tőkével felszerelt birtok amugy sem hozza meg kamatait. S minő a költsön? A nagy és teher nélküli birtokra 7—8%-os, vidéki pénz-intézeteknél 10—14%. Azon felül a kisbirtokok nem is kap hitelt, legfeljebb rövid lejáratra s így uzsorások körmei közé kerül.

Ily körülményektől kényszerítettven a zsaroló gabona termelésre, a hosszabb idő alatt jövedelmező állattenyésztést elhanyagolta, földjét megfelelően nem javíthatva az erőt-erejében megfogyatkozott, a mi ismét a termékek megapadását vont a szükségkép maga után.

Az okok második csoportja már a gazda-közönségben magában keresendő és található is föl. Ezek közt legfontosabb a szakértelemnek teljes hiánya, főleg a kis- és középbirtokosok jó részénél. A szakértelem hiányában keresendő azon hiba,

mely az egyoldalú, rendszertelen termelésben nyilvánul, a mint látható az alföldi gazdáknál, kiknek nagy része a legegyszerűbb növényéleti feltételek mellőzésével a repezét buza-tarlóba, a buzát kukoricza után veti, míg ha földjét trágyázva buzáját repeze után, repezétjét trágyázott ugarba vetné, földje egy részén takarmányt termelne, tartana kellős számú igás és haszon-állatot, az elvett termő erőt rendszeresen visszapótolná: ugy a termékek csökkenése is megszűnnék. Szakértelem hiányából ered a földek rosz és felületes mívelése s azon eljárás, hogy igás állat állományát nem a munka mennyiségéhez, hanem a holdak számához arányítva állítja be. Innen származik a munkatorlódás s ennek következtében a felületes és rosz megmívelés.

Szakértelem hiányában keresendő, hogy a tagosítás és birtokrendezéstől a nagy tömeg irtózik, holott földjét csak akkor vette valósággal tulajdonába, ha az már tagosított. Innen magyarázható ki a takarmány termesztés elhanyagolása, holott bő és jó takarmánya levén: állatait jobban táplálná, több és értékesebb trágyát nyerne, a földjét mindig jó erőben tarthatná. Szakértelem hiánya, hogy a mit földjéről a termékekben folyton elhord, vissza nem pótolja más uton s ha trágyát ad is, azt csak 10—15, sőt 20 évben egyszer teszi. Szakértelem hiánya, hogy a drága kézi munkát géppel s általán jobb eszközökkel nem pótolja.

Mindezen hátrányos körülmények ellen a nép alsóbb rétegeiben kellene emelni a gazdai értelmiséget, minél több alsóbb szakiskola felállításával; meg kellene kedveltetni a takarmány termesztést s ezzel együtt járna az állattenyésztés emelése is; oktatni a trágya okszerű kezelése és felhasználására; a vidék climaticus, talaj és piaci viszonyainak megfelelő vetésforgás beállítását lehetővé tenni. Legelső lenne minél több minta gazdaság létrehozása; mert a közvetlen látás és gyakorlati eredményekből a kis gazda inkább és örömebbel sajátít el valamit, mint ha egyszerűen bármily népies szakkönyvet adunk kezébe. Minden megyében vándor tanítók alkalmazása, a kik a népet oktassák, a haladni akarókat tanács és utasítással lássák el. Végül az országos érdekű kérdések megvitatása s a nagyobb akadályok legyőzésénél: a gazdasági egyesületek feladata eljárni.

Hogy a buzatermeléssel szakítson-e a magyar gazda vagy továbbra is megmaradjon a mellett, arra nézve eléggé határozott nézeteket találunk.

Igen tekintélyes többség a mellett nyilatkozik, hogy hazánk gazdasági viszonyait tekintve fősúlyt a gabona s főleg a buzatermelésre és kiviteltre kell fektetnünk s minden egyéb factorokat ennek alárendelnünk szükséges. A buzatermelés sok ideig még a leghálásabb, csak igyekezzünk a termelést okszerűbbé tenni. Hiba lenne az állattenyésztés előtérbe helyezése s a buzatermelés megszorításától várni javulásunkat; mert az állattenyésztés fejletlensége s e téren is a tőke hiánya miatt célunkat el nem érhetnők. Hiba lenne másfelől az ipar felvirágzásától várni a gazdaság lendületét; mert épen a mezőgazdaság felvirágzásának következménye a virágzó ipar. Lehet, hogy a termelés csökkent s a termelési költségek emelkedtek, de viszont emelkedett a buza ára is s az előbbeni körülményt

paralyzálja. A mi az amerikai versenyt illeti, hangsúlyoztatik, hogy Amerika sem termel olcsóbban mint mi, de ott a fejlett nemzetgazdasági tényezők, főleg a vasutak, csatornák, közrak-tárak, helyes vám és kereskedelmi politika képesítik őket a nagy mérvű versenyre s ha e tényezők nálunk is a kellő figyelemre lesznek méltatva: velök szemben mindig kibírjuk a versenyt.

De midőn a buzatermelést továbbra is ajánlják, teszik ezt azon mulhatlan feltétel alatt, ha az állam méltányos adózási rendszer s a hitel és közlekedési viszonyok javításával segít a gazdálkodó közönségen, a gazdák pedig jól felfogván érdekeket földjeiket gondosabb mivélésben részesítik, jobb eszközökkel szerelik fel birtokukat, czélszerűbb vetési rendszert alkalmazva, a takarmánytermesztést az állattenyésztéssel kapcsolatba hozzák s így habár kisebb területen is termelnek búzát, de a kisebb terület jobb mivélésben részesülvéu, több termést hoz, mint az elhanyagolt nagy terület.

Azon kérdésre, hogy a kevésbé kedvező talaju Német- és Franciaország miért bir egy holdról majdnem két annyit elő-állítani, mint a mi jobb talajunkon: hangsúlyoztatik, hogy mig nálunk állattenyésztési alapul a birtok területből 15—20% szolgál, addig a német és franciaországi gazdaságokban 40—60% fordítatik állattenyésztésre.

Franciaország mezőgazdaságát óriási összegekkel segíti a fejlett gyáripár, melynek mellékterményei a mezőgazdaság javára fordíthatnak, vagy mint állati tápszert, vagy mint trágya.

Határozottan kimondani nem lehet, hogy a buzatermelés ezután már nem jövedelmezne s mentő eszköznek az állattenyésztést ajánlani a czél eltévesztése. A körülmények, a melyek az állattenyésztésre befolyással vannak igen sokfélék és számitáson kívül nem hagyhatók. Befolynak nagyban a talaj-minőség, climaticus, népességi viszonyok s mindenek felett a tőke hiány. Egyenként kellene felsorolni azon helyeket, a hol nagyobb mérvű állattenyésztés volna üzhető. Így pl. okszerűtlen eljárás volna az, ha valaki a buzatermelő sík területen állattenyésztést állítana, sőt annak jövedelmezősége igen nagy mértékben kétesse válna. Viszont oly helyeken, hol az állattenyésztés üzése indokolva van, kiterjesztése szükséges pl. nagy és népes városok közelébe tehenészetek beállítása, terjedelmes és dús legelővel bíró vidékeken a magyar fajta ígás állatok tenyészítése stb.

Igen sok helyen az állattenyésztés nagybani kiterjesztését gátolja a legelő nem léte, vagy csekély területe és rosszasága, a hol még a mellett a vetett takarmány sem sikerül mindig. Az istállózás pedig a költséges felszerelés miatt elriasztja a gazdáközönséget s ha a felszerelés még meg is történhetnék, a kellő takarmány mennyiség lenne döntő befolyással a tartás és tenyészítésnél.

Kétesse tenné az állattenyésztés jövedelmezőségét az árak alacsony volta s a kivétel drágassága.

A juhászattal sokan felhagyni készülnek, a sertés tenyészítés nem jövedelmez s a szarvasmarhák közül csak a rugottborjúk s legszebb ígás ökröknek van jó ára.

Ha gazdasági üzletünk rosszul megy, tagadhatlan, hogy hibák vannak az üzlet körül, de ne törekedjünk azért a gyökeres

változtatásra; mert épen a gazdálkodás az, hol a rendszer változtatás egyenlő a végképeni elbukással, mig fokozatos javítással a czél biztosan elérhető.

Azonban a hol indokolva van a szükséghez kepest való kiterjesztése az állattenyésztésnek, ott a mulasztás káros; mert csak így lehet a birtokos közönség földjét kellően munkálni, rendesen trágyázni s csak így tartható fenn a birtok termő ereje. Az állattenyésztéssel kapcsolatban kiterjesztendő ugyan a takarmány termelés, de hogy mily arányban? azt kinek-kinek gazdasági helyzete szabja elébe, ugyanazért meghatározott arányt állítani az egyes ágak között pl. 50% takarmány termő hely legyen a birtok területéből, vagy $\frac{1}{3}$ kalászos, $\frac{1}{3}$ tavaszi, $\frac{1}{3}$ takarmány termelésre: már alapjában hibás eljárás.

A munkás kéz hiányából támadt károkat főleg az alföldi gazdák érzik legjobban s mig ez ügy teljesen megoldva nincs, ott az intensiv gazdálkodás nem folytatható. A csekélyebb népességű vidékek a távolabb helyekről szállított munkásokkal képesek jól-rosszul boldogulni. A munkások szállításán könnyíteni kell a vasuti díjszabályzat mérséklése által, a mennyiben az a katona szállítási díjakra volna redukalandó, ugy szintén keresményök elszállítása is féldíjjal történék. Ez annál inkább kivihető, mivel a vasutak személy forgalma tapasztalat szerint aratás ideje alatt a legkisebb.

A munkások restsége és rosszasága ellen a népnevelés és a munka folytonosság segíthetne. A helyesen keresztül vitt colonisatió mulhatlan szükségét képez. A katonaságtól aratás előtt egy hónappal hordás után egy hónapig a legénység szegényebb része szabadságoltatnék. E fiatal erők a dologtól elszoknak, de családjuk is a mellett szükségét érez, mig ha az aratást honn töltenék, családjuknak a nem nélkülözhető ételmet beszerezve nyugodtabban térnének vissza a fegyver alá, mig most a munka-idényt téllenségben töltve, télire a nyomorra szabadságoltatnak.

Hogy a munkások követelövé ne váljanak, czélszerű lenne, ha legalább is egy megye területéről a birtokosok minden évben tanácskoznának s előre állapítanák meg a kaszálás, aratás és cséplésnél adható napszám díjakat. Ez eljárás segítene a napszám díjak licitációjá ellen, a mely oly sokszor roszt vért szül a gazdáközönségnél.

Hogy a gazdaságban szegődvényes, vagy benkosztózó cselédek tartassanak, erről megemlékezni is felesleges. Benkosztózó cselédet csak a kis gazdák tarthatnak, nagyobb uradalmakban s főleg tanyákon ilyen cselédség tartása, a mint mindenki tudja, kivihetetlen.

Az ujabban létrejött cselédkaszárnnyák ellen is sok a kifogás, ha egyébért nem is, az együtt lakozó sok rest béresné folytonos per-patvara és panaszáért.

Föl kell említenem még, hogy a termést veszélyeztető üszögre nézve ajánltatik a kékkőnek raktáron tartása s annak olcsón kiosztása a gazdák között. Ajánltatik a kékkő főleg folyadék alakban, a mi a vele való bánás módot még inkább megkönnyitené. A páczoló keverékre nézve következő oldat: 1 mérő szemre 8 lat kékkő, 4 lat só, 4 liter vízben feloldva.

A gyom magvaknak megsemmisítésére a tiszta földmunka, a gyomok kötelező irtása, jól tisztító rosták, ép és nem elsatnyult vető mag. A takarmány növények magvainak előre megvizsgálata s az azt áruló kereskedők ellenőrzése melegen ajánlva van.

Ennyiben óhajtottam a buzatermelést illetőleg a t. gazda közönséget az enquéte tárgyalásokról kiadott becses munkálat első füzetével megismertetni. — Sz. J.

Könyvismertetés.

Gazdasági zsebnaptár 1881-re XXI. évi folyam, szerkesztő tulajdonos Kodolányi Antal. Melléklet: Magyar gazdák évkönyve IV. évfolyam. Ára 2 frt.

Elsőrangú szaknaplárunk új folyama ismét bővített tartalommal jelenik meg előttünk; kiterjedve most a táblázatos részben a borászat igényeire is, a mennyiben a Chaptal, Gall és Petiot eljárását, valamint a must savtartalmának leszállítását közli s a különböző mustmérők összehasonlítását hozza. Az „Évkönyv“-et méltóan Hajnos Gusztáv értekezése: „Elmélet és gyakorlat“ nyitja meg, mely már régebben a „Gazdasági lapok“-ban látott napvilágot és most a szerző beleegyezésével a magvas dolgozat egy szélesebb olvasó körnek újból kiánkózik. Az ezután következő „Gazdasági lapszemle“ az üzlettan s nemzetgazdaságtan, a földmívelés és gazd. gépészet, a növénytermelés, az állattartás, tenyésztés és állatgyógyászat, a szőlőszet és borászat, végre a vegyes hasznos tudnivalókban a magyar és német szakirodalom köréből igen érdekes cikkeket és apróságokat nyújt. A gazd. egyesületek névjegyzéke, a nagyobb birtokok és uradalmak gazdatiszti karának név és cím-tára, a gazd. tanintézetek tanári karának s hallgatóinak névsora végre a hazai gazd. lapok jegyzéke foglal helyet az „Évkönyv“-ben, melyről melegen óhajtjuk, hogy a zsebnaptárral együtt minden t. olvasónknak asztalán megtalálható legyen.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. oct. hó 22-től—31-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Besztercze-Naszód	Billak	6 szarvm.	lépfene	elhullott
"	"	2 "	"	gyógykezel.
Háromszék	Márkosfalva	1 "	"	elhullott
Hunyad	Iszkrony	1 "	"	"
N.-Küküllő	Berehalom	1 "	"	"
Háromszék	Mátisfalva	2 ló	takonykór	kiirtott

Horvát-Szlavonia 1 és a végvidék 3 községében márhavész uralkodik, Magyarország többi területe m a r h a v é s z m e n t e s.

Egyveleg.

— Tenyészmарha szállítás érdekében! A földmívelés-, ipar-, és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által közhírré tétetik, hogy mindazon tenyészmарha szállítmányoknál, melyek az imént megnevezett miaisterium rendeleté-

ből vagy közvetítése mellett az általa kiadandó külön igazolványok mellett történnek — az összes hazai vasutakon — 1881. évi január hó 1-től fogva mérsékelt szállítási díjtétel fog alkalmaztatni, mely későbbi rendelkezésig darabonként és kilométerenként 1.58 krajczárban állapított meg.

— Képek kisorsolása! Az orsz. magyar képző művészeti társulat műsorsolása folyó évi december hó 15-én fog végbemenni, főnyereményül Munkácsy Mihály remekműve „A műteremben“ (értéke 5000 frt) szolgál; ezen kívül van még vagy 50 festmény 200—2000 frt értékben és 750 kisebb nyeremény (10—80 frtjával); a kisorsolásra kerülő 800 nyeremény összes értéke 41,135 frtot képvisel. Egy sorsjegy ára csak 1 frt és ki ilyent vásárol, a mellett, hogy szép nyereményre van kilátása, hazafias kötelességet is teljesít, mert a magyar képző művészet fejlesztésére és felvirágoztatására áldoz! Sorsjegyek szerkesztőségünk útján is rendelhetők.

— „A földmérő“ czim alatt Domokos Kálmán a debreczeni kir. gazd. tanintézet igazgatója egy hézag pótló munkára hirdet előfizetést, mely népszerű s részletező lévén, mintegy 464 nyomtatott 8-ad rét lapra fog terjedni, melyhez külön füzetben 38 negyedréti díszes rajzlapon több mint 400 ábra lesz mellékelve; az előszó, tartalom és két rajzlap már elkészült és szerkesztőségünkben megtekinthető. Aláírási díj példányonként 3 frt, bolti ára a műnek 4 frt lesz, mely díj előre beküldendő, vagy az utánvételes átvételre kötelezettség vállalandó; akármely esetben pedig a kellő tudósítás f. é. december 10-éig a debreczeni m. kir. gazd. tanintézethez lesz címzendő. —

— Dohánybevételek. A m. kir. pénzügyministeriumnak a törvényhatóságokhoz intézet rendeletében tudatta, hogy az idei dohánytermés a következő helyeken és napokon fog az e czélra kiküldött pénzügyi közegek, illetőleg bizottságok által beváltatni: Marosvásárhelyen november 15-étől december 31-éig; Sepsiszentgyörgyön december 22. január 5-éig; végre Fogarason november 15-étől december 20-áig. —

— Díjmérséklés az erdélyi részekből Budapestre szóló gabonaszállítványokra. A magyar kir. államvasutak mostantól kedve decz. 31-éig a Budapestre szállítandó gabonára és lisztre, ha egy szállító levélen legalább 10,000 kilogram adatik fel kocsis számára, a következő refactiakat engedélyezi: Díjmérséklés Budapestig 100 kilogramonként: Apahidától 22.4 kr, Balázsfalváról 23.3 kr, B.-Hunyadról 19.4 kr, Brassóból 19.1 kr, Csucsáról 17.2 kr, Gyéresről 23 kr, Héjasfalváról 21.5 kr, Homoródról 20.6 kr, Kolozsvárról 22.1 kr, M.-Ludasról 23.7 kr, K.-Vásárhelyről 23.3 kr, Medgyesről 22.5 kr, N.-Enyedről 23.8 kr, N.-Szébenből 21.8 kr, Segesvárról 21.7 kr. Ezen díjmérséklésekről, melyek életbeléptetésére a földmívelési ministerium kezdeményezése volt irányadó, az „Ellenőr“ az állítja, hogy azoknak csak akademikus értékük van, mivel oly vidékre vonatkoznak, a melyek kevés gabonát teremnek. T. laplárunk nézetét nem oszthatjuk; igaz, hogy az erdélyi részek kalászos gabonában alig termelnek többet, mint a mennyi az ottani fogyasztásra elégséges, ámbár kissé jó években akad ebből is kivitelre való, de

annál jelentékenyebb a tengeri termelés, mely az erdőlyrészi szántóföldek mintegy harmadát veszi igénybe s melyből rendszeres években is jelentékenyebb mennyiség marad fölőslég, jó termésű években, mint az idej, annál több. Épen e terménynél volt észlelhető leginkább amaz abnormis állapot, hogy p. Balászfalváról Budapestre egy waggon szállítása 162 frtba kerülén, a fölőslég tengeri a magyarországi részekből ugyaszólván ki volt zárva. — A dijmérséklésnek értéke tehát nemcsak akadémikus, hanem általában és kivált a jelen évben valóban gyakorlatinak mondható. — (M. f.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1880. november 14-től november 20-áig.

Buza üzlet élénk; forgalom 100,000 metermázsa, ár 12 frt 35 krig.

Rozs üzlet mérsékelt.

Árpa üzlet szintén mérsékelt.

Zab meglehetősen, forgalom 4000 metermázsa, ár 6 frt 20 krig.

Törökbuza üzlet közepes, forgalom 4000 metermázsa, ár 6 frt 25 krig.

Gyapju gyárilag mosott körülbelől 3500 kigr., ár 2 frt 10 krtól—2 frt 75 krig.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Bécs nov. 20. | Budapest nov. 20.

Buza	11.40—13.60 frt	11.70—13.10 frt
Rozs	10.60—11.60 frt	10.15—10.40 frt
Árpa, takarmány	6.75—7.25 frt	6.20—6.40 frt
Árpa, szeszfőzésre	— — — frt	7.30—8.10 frt
Árpa, seres	8.25—10.75 frt	8.30—9.30 frt
Zab	6.35—6.95 frt	6.10—6.40 frt
Törökbuza	6.20—8.30 frt	5.10—5.20 frt

Budapesti marhavásár november 18-án Összes felhajtás 1364 drb. nagy és 1903 drb. apró marha. Ebből eladatott 33 drb. bika, 372 drb. ökör, 615 drb. vágó tehén, 250 db. fejős tehén, 93 db. bival, 172 db. borju, 1731 drb. bány. Árak: bika darabonként 55—107 frt, ökör páronként 190—450 frt, vágó tehén páronként 140—225 frt, fejős tehén darabonként 75—203 frt, bival páronként 155—208 frt, borju darabonként 8—36 frt, birka páronként 9—15 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52—55 frt, tehénhús 48—50 frt, borjuhús 70—90 frt, bivalhús 44—46 frt.

Bécsi marhavásár novmbr. 16-án. Összes felhajtás 2483 drb és pedig 753 drb. magyar, 343 drb. lengyel és 459 drb. német fajta, Árak 100 kilonként: magyar hizó 56—62.50 frt, lengyel 56—62 frt, német 55—61 frt.

Köbányai sertésvásár nov. 19-én. (Az első magyar sertésbizaló és kölcsönölőgező részvénytársaság jelentése). Az üzlet a mult héthez képest, hizott sertésekben, nehezen tartott árak mellett csendesebben folyt le; — ellenben makkos sertésekben élénk vásárlási kedv mellett, emelkedett

forgalom fejlődött. Mintegy 3800 drb. részint azonnali átvétel, részint pedig kötés mellett, minőség szerint 50—56 kron, — 45 klg és 4% levonással — fizettek; körülbelől 2000 drb. 57½ krral költettek, sőt 190 drb. 59½ krral is kelt el. Valjon ezen árak tekintettel arra, hogy Szerbia és Románia sertésekkel bővelkedik, igazoltak-e, oly kérdés, melyre 1881. évi február és márczius havak fognak válaszolni.

Jegyzett árak: magyar válogatott sertés 220—280 kigr. 56—57½ kr., 180—210 kigr. nehéz 57—57½ kr., öreg nehéz 55—56 kr., vidéki sertés 50—53½ kr., szerbiai transitó 51—54 kr., romániai 57 kr. kigrként. tiszta súly. Eléség árak: tengeri ó. 7 frt 80 kr., új minőség szerint 5 frt 80 kr., árpa 6 frt 50 kr Helybeli állomány: november 12-ről maradt: 48,040 drb.; hozzá hajtattott: Dél-Magyarországból: hizott 8220 drb., makkal hizott 2080 drb., Szerbiából 720 drb., Romániából 350 drb. magyar állam vasuttal (makk sertés) 1720 drb., együtt 12,090 drb., összesen 60,150 drb.; elhajtattott: Felső-Magyarországba 220 drb., Bécsbe 2800 drb., (m. h. 439 drb.) Csehországba 410 drb., Bodenbachon át 3040 drb., Ruttkán át 730 drb., Dél-Németországba 130 drb., összekötő vasuton 270 drb., Budapesti fogyasztás 1710 drb., Kültelki fogyasztás 120 drb., együtt 9480 drb. marad állomány 50,650 drb. A részvény szállásokban 12,980 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transitó szállásokban maradt október 12-ről 6214 drb., hozzá hajtattott: szerbiai 716 drb., romániai 346 drb. összesen 7276 drb., ezekből elhajtattott 1141 drb., marad állomány 6135 drb. és pedig 2645 drb. szerb, 3490 drb. romániai sertés. Az egészségügyi szemle által eddig 1334 drb. lett a fogyasztás alól kivonva és technikai célokra felhasználva.

Disznózsir, kész áru hordóval együtt 68—69 frt.

Szalonna városi áru 64.50—65 frt, füstölt szalonna 69—70 frt.

Bécsi sertésvásár novmbr. 16-én. Összes felhajtás 4340 drb., és pedig 1045 drb. nehéz, 1392 drb. középnehéz és 1903 drb. süldő; melyből 2271 darab magyar, 1903 darab orosz-lengyel, 104 darab szerb és 62 darab oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 51—52 frt, középnehéz 47—50 frt, süldő 32—42 frt; szalonna és zsir 64—66 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 rttól kezdve bármily magas összegig, 4½ % vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezett terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (47—52.) Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.
Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig.

Ajánljuk a nagyérdemü gazda közönség becses figyelmébe

A TÉLI IDÉNYRE

nagy választékban:

Répa-vágó gépeket, birkák vagy szarvasmarháknek vágásra, Szetska-vágó gépeket, törökbuza morzsolókat, szóró- és szelelő rostákat, Trieurokat bükköny és vad kiválasztásra.

(5.)

(37.—45.)

Szives megkeresésre árlapokkal díjmentesen szolgál:

az első magyar gép öszpontosított raktár és gépműhely

WALSER FERENCZ fióktelepe,

Kolozsvártt, bel-monostorutca 12. szám.

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Besztéroze		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	nov. 13	850	—	600	450	250	525	270	50	—	34
Kolozsvár	nov. 18	930	—	620	—	240	330	250	240	350	48
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
H.-Bzeben	nov. 19	770	620	580	410	200	330	130	100	350	44—48
Begesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
H.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	nov. 18	812	600	630	—	230	312	200	65	230	36
Sz.-udvarhely	nov. 15	750	700	500	300	180	300	300	160	250	44

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számítottak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljes szorint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/16 v. fél	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészes engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.